

Til Statsminister Erna Solberg

Oslo, 13.09.18

Vi krever at statsministeren tar grep i rovviltpolitikken!

Forvaltningen av de store rovviltartene i norsk fauna er krevende. Sammenlignet med mange andre europeiske land er Norge i en særstilling fordi utmarksressursene brukes aktivt til verdiskaping over hele landet. Det oppstår mange utfordringer når dette skal skje i sameksistens med de store rovdyra ulv, bjørn, jerv, gaupe og kongeørn.

Det er gjort et omfattende arbeid både politisk, administrativt og i organisasjonene de siste tiåra for å sikre en forvaltning av de store rovdyra som skaper minst mulig konflikt når rovviltbestandene bygges opp. Allikevel ser vi at helt sentrale målsettinger innenfor rovviltpolitikken ikke nås, og at vi har en utvikling i den praktiske forvaltningen som ikke er i tråd med de føringer som Stortinget har gitt. Det er i stor grad enkeltmennesker, næringsdrivende og lokalsamfunn som bærer belastningen som følger av dagens rovviltpolitikk. Våre organisasjoner er dypt bekymret for at denne belastningen nå har blitt for høy, samtidig som konfliktnivået fortsetter å eskalere.

Vi vil i det følgende gjennomgå det vi mener er de 5 viktigste «pilarene» i norsk rovviltforvaltning, og belyse hvorfor vi mener forvaltningen er feilslått:

Pilar nr 1: Den todelte målsettingen

Den todelte målsettingen i rovviltforvaltningen innebærer at det skal sikres en bærekraftig forvaltning av rovdyra, samtidig som hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser ivaretas. De senere åra har våre organisasjoner sett en dreining i forvaltningen som i stadig større grad går i favør av de store rovdyra, på bekostning av hensynet til enkeltmennesker, næringsdrivende og bygdesamfunnene. Flere av rovdyrbestandene er langt større i dag enn da hovedtrekkene i rovviltforvaltningen ble utformet på 1990 og 2000-tallet. Vi mener at den fleksibiliteten som ligger i de politiske føringene og regelverket ikke brukes aktivt for å sikre en god balanse mellom hensynet til rovdyr og lokalsamfunn.

Pilar nr 2: Geografisk differensiert forvaltning

Siden begynnelsen på 2000- tallet har landet vært delt inn i rovviltprioriterte og beiteprioriterte områder. Dette skulle gjøre det lettere å nå bestandsmålene samtidig som det skulle skape forutsigbarhet for beitenæringen.

I dag ser vi isteden at de rovviltprioriterte områdene utvikles i retning av rovdyrreservat der rovviltet er totalfredet. At det ikke tillates hverken lisensfelling eller skadefelling av ulv i ulvesonen til tross for at bestanden ligger langt over bestandsmålet er et tydelig eksempel på det. Det blir imidlertid lagt mindre vekt på å beskytte beitenæringene i de beiteprioriterte områdene. Denne sommeren har både bjørn og ulv gjort stor skade og påført enkeltmennesker store belastninger i de beiteprioriterte områdene.

I de rovviltprioriterte områdene har beitenæringene i stor grad blitt fortrenget. Det er i praksis ikke lenger mulig å drive beitenæring med sau i de mest utsatte områdene. Elgbestanden er dramatisk redusert i ulvesonen og grunnlaget for jaktbasert turisme er så godt som borte. Befolkningen må legge bort eldgamle tradisjoner knyttet til bruk av utmarka til jakt og beite. Stortinget har uttalt at ulvesonen ikke skal utvikles til noe ulvereservat, og det har ikke vært hensikten med forvaltningssonene for de andre rovdyra heller. Med de store endringene som nå skjer i rovdyrsonene går både beiterettigheter og jaktrettigheter tapt. Våre organisasjoner mener at dette i praksis er et offentlig beslag av private rettigheter som kan være i konflikt med Den Europeiske Menneskerettskonvensjonen.

Tap av beitedyr går naturligvis ned innenfor rovviltprioriterte områder siden det er få beitedyr igjen i disse områdene. Skadene er nå i stor grad forskjøvet over i de beiteprioriterte områdene. I randsonene omkring forvaltningssonene for rovvilt er det årlig store tap av husdyr, noe som i stor grad aksepteres av myndighetene. Utøvere i beiteprioriterte områder legger nå ned livsverket sitt som følge av rovdyrbelastningen, og får tilskudd fra myndighetene til nedleggelse. Dette understreker med all tydelighet at den geografisk differensierte forvaltningsmodellen ikke praktiseres slik Stortinget har forutsatt.

Pilar nr 3: Bestandsmål vedtatt av Stortinget

At den norske delen av ulvebestanden vokser kraftig og ligger langt over det vedtatte bestandsmålet er en sterkt medvirkende årsak til at konflikten rundt rovviltforvaltningen har blitt skjerpet de siste åra. Den direkte årsaken til de store demonstrasjonene vinteren 2016/2017 var at regjeringen trakk tilbake kvoten for lisensfelling av ulv som var vedtatt av rovviltnebdene, til tross for at ulvebestanden lå godt over bestandsmålet. Det er avgjørende for troverdigheten i rovviltpolitikken og tilliten til forvaltningen at de bestandsmålene som er vedtatt av Stortinget ikke blir overskredet.

Når Klima- og miljødepartementet ikke åpner for lisensfelling av ulv innenfor ulvesonen, blir det begrunnet med at det er viktig å praktisere den differensierte forvaltningsmodellen tydelig. Stortinget har imidlertid gitt klare føringer for at ulvestammen skal kunne forvaltes også innenfor ulvesonen, særlig i de tilfeller hvor bestandsmålet er oppnådd.

Etter at Stortinget behandlet spørsmålet om felling av ulv våren 2017, er det nå i langt større grad et faglig og politisk skjønn som avgjør når terskelen for å tillate felling er nådd. Å henvise til manglende grunnlag i Naturmangfoldloven og Bernkonvensjonen for å avslå lisensjakt i ulvesonen er ikke lenger en holdbar begrunnelse

Pilar nr 4: Regional forvaltning

I rovviltforliket i 2011 ble det slått fast som mål at den regionale myndigheten i rovviltforvaltningen skulle styrkes. Allikevel ser vi at de regionalt oppnevnte rovviltnemdene i realiteten har et minimalt handlingsrom og en svært krevende arbeidssituasjon. Nemdene blir ofte overprøvd av departementet som klageorgan. Miljødirektoratet legger føringer for innholdet i forvaltningsplanene som rovviltnemdene skal utarbeide på selvstendig grunnlag. Fylkesmannen, som er sekretariat for nemndene, baserer sine innstillinger på føringer gitt av departementet og Miljødirektoratet, og tar ikke hensyn til hvilke vedtak nemndene selv ønsker å fatte. Rovviltnemdenes mulighet til å påvirke rovviltbelastningen utfra et regionalt ståsted er minimal.

Klima- og miljødepartementet har dette året tatt ytterligere steg i å overstyre rovviltnemndenes myndighet. I brev av 02.07.18 til Rovviltnemnda i Nordland skriver Klima- og miljødepartementet at de har besluttet å hente inn forvaltningsplanen til behandling i departementet og gjennomføre nødvendige endringer. Tilsvarende ber Klima- og miljødepartementet i brev av 26.04.2018 til rovviltnemnda i Trøndelag og Møre- og Romsdal om at rovviltnemnda går igjennom forvaltningsplanen på nytt, med tydelig henvisning om å utvide bjørnesonen og jervesonen.

Våre organisasjoner kan ikke se at målsettingen om å styrke den regionale myndigheten i rovviltforvaltningen følges opp i praksis.

Pilar nr 5: Konfliktdemping

Det har i en årrekke blitt brukt betydelige ressurser over statsbudsjettet til konfliktdemping i forbindelse med rovdyrproblemer. Allikevel opplever våre organisasjoner at konfliktnivået knyttet til rovdyrpolitikken er høyere enn noensinne. De store demonstrasjonene vinteren 2016/2017 var et tydelig signal om at det er stor motstand mot myndighetenes rovviltpolitikk i befolkningen. Etter dette har vi hatt to nye somre med betydelige tap av beitedyr i områder hvor beitedyra skal prioriteres.

Det er viktig å være oppmerksom på at rovdyrkonflikten rommer flere ulike motsetningsforhold. Sett fra vårt ståsted er det mest alvorlige problemet konflikten mellom lokalbefolkning og myndighetene i rovdyrutsatte områder. Mange opplever manglende tillit til forvaltningen og avmakt i forhold til egen livssituasjon.

Det er begrenset hvor langt man kan nå med konfliktdempende tiltak når de underliggende problemene ikke blir løst. Bare en rovviltpolitikk som i større grad tar utfordringene til lokalbefolkning og næringsdrivende på alvor vil være reelt konfliktdempende i denne saken.

Ta grep om rovviltpolitikken!

I høst skal regjeringen ta stilling til spørsmålet om lisensfelling av ulv den kommende vinteren. Rovviltnemdene har vedtatt felling av tre familiegupper av ulv innenfor ulvesonen, og klagene på vedtaket ligger nå til behandling i Klima- og miljødepartementet. Vår erfaring er at det er knyttet stor spenning til dette vedtaket. Dersom rovviltnemdenes vedtak omgjøres, og det ikke vedtas lisensfelling av ulv i ulvesonen denne vinteren, vil det av mange oppfattes som en endelig bekreftelse på at ulvesonen skal fungere som et ulvereservat. Vi tror dette vil vekke kraftige reaksjoner, og ser ikke bort ifra at vi kan oppleve lignende demonstrasjoner som for to år siden.

Våre organisasjoner mener det er nødvendig med en uavhengig gjennomgang for å se nærmere på hvordan den vedtatte politikken på rovviltområdet har blitt gjennomført i praktisk forvaltning, og i

hvilken grad Stortingets vedtak og intensjoner blir fulgt opp. Vi ber om at det iverksettes en slik evaluering.

Som landets statsminister ber vi også om at du tar grep om rovviltpolitikken, og sikrer at Stortingets vilje gjennomføres i praksis slik at tilliten til forvaltningen styrkes. Dette innebærer at hensynet til enkeltmennesker, næringsdrivende og lokalmiljø må vektlegges langt sterkere i forvaltningen av de store rovdyra enn det som gjøres i dag.

Med hilsen

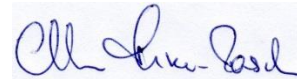
Lars Petter Bartnes
Norges Bondelag

Olav Veum
Norges
Skogeierforbund

Ann Merete Furuberg
Norsk Bonde- og
Småbrukarlag

Christian Anker-
Rasch
Norskog

Nils Solberg
Folkeaksjonen Ny
Rovdyrpolitikk

Trygve Brandrud
Norsk
Almenningsforbund

Gudmund Nordtun
Glommen Skog

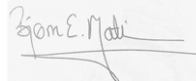
Kjell Erik Berntsen
Norsk Sau og Geit

Knut Arne Gjems
NJFF Hedmark

Kjetil Sørby
NJFF Østfold

Bjørn Mathiesen
NJFF Akershus

Bergfinn Alund
NJFF Oppland

Kopi: Partigruppene på Stortinget